

Projekt

Uchwała Nr. ... /... /2024
Rady Miejskiej w Piwnicznej Zdroju
z dnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój na lata 2024-2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.15 ustawy 8 marca 1990 r. z dnia o samorządzie gminnym (j.t. Dz. U. z 2024 r. poz.609) w związku z art. 176 pkt.1 oraz art. 197 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U z 2024 r. poz. 177) Rada Miejska w Piwnicznej Zdroju uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój na lata 2024-2026 , stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Piwnicznej - Zdroju.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

Przewodnicząca Rady Miejskiej

Dominik Monika

RADCA PRAWNY

Mirosław Florczyk
KR-1483

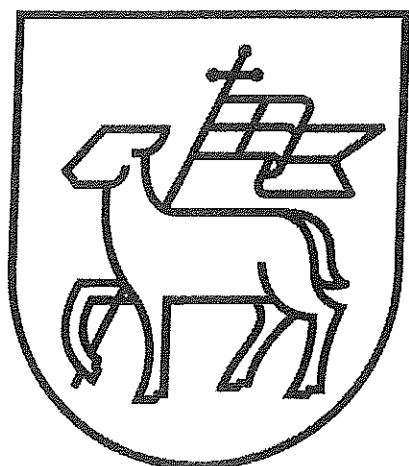
Uzasadnienie

do uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój na lata 2024 - 2026

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. gminy mają obowiązek opracować i realizować trzyletnie programy wspierania rodziny.

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Piwniczna - Zdrój na lata 2024- 2026 jest wsparcie rodzin zagrożonych problemami i przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Realizacja programu zwiększa możliwości rozwojowe rodziny i jej zdolności do przewyższania braków poprzez wspieranie i poprawę jej funkcjonowania przy ścisłej współpracy samorządu, instytucji i innych podmiotów zajmujących się rodziną. Obowiązek ustawowy, jak również konieczność wspierania rodzin zagrożonych problemami, bądź nieradzących sobie z pełnieniem funkcji rodzicielskich uzasadnia celowość przyjęcia uchwały.

Z up. BURMISTRZA
Piwnicznej - Zdroju
Edyta Brongiel
ZASTĘPCA BURMISTRZA

Załącznik

do UCHWAŁY NR

RADY MIEJSKIEJ W PIWNICZNEJ-ZDROJU

z dnia

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
DLA MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ
NA LATA 2024-2026**

Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

Spis treści	
Wstęp.....	3
I. Uwarunkowania prawne realizacji programu.....	4
II. Charakterystyka ogólna Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój.....	5
III. Pomoc społeczna jako system wsparcia rodzin.....	5
3.1 Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej.....	6
3.2 Powody udzielania pomocy.....	7
3.3 Inne formy pomocy materialnej realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Piwnicznej-Zdroju.....	8
3.4 Inne formy pomocy niematerialnej realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Piwnicznej-Zdroju.....	9
3.4.1 Karta Dużej Rodziny.....	9
3.4.2 Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027- Podprogram 2023.....	9
3.5 Problemy społeczne.....	10
3.5.1 Przemoc domowa.....	10
3.5.2 Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych.....	11
3.5.3 Ubóstwo.....	13
IV. Analiza SWOT.....	13
V. Cele, założenia i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny.....	15
5.1 Adresaci programu.....	15
5.2 Cele programu.....	15
5.3 Zadania realizowane w ramach programu.....	15
5.4 Finansowanie programu.....	17
5.5 Monitoring i ewaluacja.....	17
VI. Podsumowanie.....	17

WSTĘP

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy rozwój wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci.

Zatem decydujące znaczenie ma fakt czy rodzina spełnia należycie swoje nadrzędne funkcje. Doświadczenia, których dziecko nabiera w rodzinnym domu, sposób wychowania oraz struktura i model funkcjonowania rodziny rzutują na dalszy rozwój i funkcjonowanie w społeczeństwie. Zjawisko dysfunkcji wynikające z deficytu potrzeb w zakresie materialnym, psychologicznym oraz społecznym w środowiskach rodzinnych wydaje się być aktualnie jednym z ważniejszych zagadnień społecznych.

Nadrzędnym zadaniem polityki społecznej państwa staje się dbałość o harmonijny rozwój rodziny, skuteczna profilaktyka i edukacja sprzyjająca eliminowaniu szkodliwych czynników zaburzających prawidłowe funkcjonowanie rodziny. Kluczową rolę w tym aspekcie odgrywają regulacje prawne umożliwiające kompleksowy system wsparcia rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obliuguje gminy do realizacji zadania jakim jest opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Przepisy ww. ustawy wyznaczają dwa zasadnicze obszary działania.

W pierwszym z nich kładzie się nacisk na wsparcie rodzin borykających się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, w drugim natomiast na zapewnienie sprawnie funkcjonującego systemu pieczy zastępczej przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowywania dziecka przez rodziców. Niniejszy program koncentruje się głównie na analizie aktualnej sytuacji rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze i przejawiających różnego rodzaju dysfunkcje.

Zestawienie danych ukazujących formy wsparcia rodziny realizowane w ubiegłych latach na terenie gminy Piwniczna- Zdrój w połączeniu ze zrealizowaną dotychczas pomocą, stają się punktem wyjścia do planowania dalszych działań, odpowiadających na potrzeby i mających na celu kompleksowe wsparcie rodzin z terenu gminy Piwniczna- Zdrój w kolejnych latach.

Priorytetowym założeniem programu jest podjęcie działań pomocowych oraz profilaktycznych zmierzających do niwelowania zjawisk patologicznych i przywrócenia prawidłowego funkcjonowania rodziny.

Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

I. Uwarunkowania prawne realizacji programu

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Piwniczna- Zdrój na lata 2024-2026 został opracowany w oparciu o założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r. Oprócz wyżej wymienionej ustawy działania dotyczące wsparcia rodziny regulowane są także w innych aktach prawnych obowiązujących, w tym:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (t.j. Dz. U. z 1997 r. Nr.78 poz.483 ze zm.);
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.);
3. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1923);
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o Pomocy Społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz.901, ze zm.);
5. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz.421);
6. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 571);
7. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.);
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.)
9. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424.)
10. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 750)

Niniejszy program koresponduje ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Piwniczna- Zdrój na lata 2021-2026 oraz Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 .

Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

II. Charakterystyka ogólna Miasta i Gminy Piwniczna- Zdrój

Miasto i Gmina Piwniczna- Zdrój leży w południowej części województwa małopolskiego, w powiecie nowosądeckim, w strefie przygranicznej polsko-słowackiej. Otacza ją pasmo Beskidu Sądeckiego, a jej obszar stanowi teren Popradzkiego Parku Krajobrazowego. W skład gminy wchodzi miasto Piwniczna- Zdrój oraz sześć sołectw: Kokuszka, Głębokie, Młodów, Wierchomla Wielka, Wierchomla Mała, Łomnica-Zdrój, Zubrzyk.

Tabela 1. Liczba ludności w Piwnicznej- Zdroju w latach 2021-2023 z podziałem na płeć

	2021	2022	2023
Mieszkańcy ogółem	10507	10391	10311
Kobiety	5301	5245	5211
Mężczyźni	5206	5146	5100

Zródło: dane USC w Piwnicznej- Zdroju

Analizując powyższe dane można zauważyć tendencję malejącą dotyczącą ogólnej liczby mieszkańców gminy. W ogólnej liczbie ludności gminy występuje przewaga kobiet. Miejscową ludność stanowią w większości rdzenni piwniczanie. W przeszłości na terenie gminy prowadzono gospodarstwa rolne, obecnie wiele osób zaprzestało działalności rolniczej na rzecz pracy w innych branżach. Zauważalne jest też zjawisko emigracji zarobkowej. Niemniej jednak, część lokalnej społeczności stanowią rodziny, które z różnych powodów dotknięte są pewnymi dysfunkcjami, przez co ich egzystencja zostaje zaburzona i zagrożona różnego rodzaju patologiami. Dlatego też pomoc tego typu rodzinom staje się priorytetem lokalnej polityki socjalnej.

III. Pomoc społeczna jako system wsparcia rodzin

Pomoc społeczną w kwestii działań na rzecz dziecka i rodziny scharakteryzować można za pomocą dwóch jej zasadniczych cech: jako pomoc materialną dla rodzin ekonomicznie najsłabszych oraz nastawienie na indywidualizację i kompleksowość pracy z rodziną. Pomoc społeczna ma zatem za zadanie nie tylko wspierać rodzinę w trudnych sytuacjach życiowych, ale przede wszystkim reagować na niepokojące sygnały świadczące o zaburzeniach w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny i pojawiających się zjawiskach patologicznych typu: przemoc, uzależnienia, niewydolność wychowawcza. Ustawa o pomocy społecznej z 12 marca 2004 roku

Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

w swym założeniu określa pracę socjalną jako podstawową formę wspierania rodzin w środowiskach lokalnych. Pracownicy socjalni wyposażeni w odpowiednie kompetencje i posiadający stosowne uprawnienia i narzędzia pracy mają za zadanie podejmowanie działań nastawionych na przywracanie zdolności do samodzielnego funkcjonowania oraz na tworzenie odpowiednich warunków dla egzystowania jednostek i rodzin w społeczeństwie z zachowaniem ogólnie przyjętych norm i zasad. Szeroki wachlarz świadczeń z pomocy społecznej umożliwia wieloaspektowe działania w odniesieniu do klientów ośrodków pomocy społecznej, co przyczynia się do wzrostu szans na odbudowanie pozytywnych relacji w rodzinie, podjęcie walki z uzależnieniami, usamodzielnienie zawodowe, ekonomiczne i społeczne. Pozwala na realizację działań zmierzających do lepszego diagnozowania środowiska i projektowania działań naprawczych. Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Piwnicznej- Zdroju.

Ośrodek Pomocy Społecznej oferuje różnorodne formy wsparcia dla osób i rodzin potrzebujących stałej lub jednorazowej pomocy.

3.1. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej

Tabela 2. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2021-2023

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2021	252	717
2022	241	670
2023	281	705

Źródło: dane OPS w Piwnicznej- Zdroju

Pomoc i wsparcie w gminie Piwniczna- Zdrój w 2023 roku uzyskało 705 osób. W stosunku do 2022 roku łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zwiększyła się o 35 osób.

Z kolei w porównaniu do 2021 roku zmniejszyła się o 12. Wobec powyższego aktualnie zauważalna jest tendencja wzrostowa liczby osób korzystających z pomocy społecznej.

Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

3.2 Powody udzielania pomocy

Tabela 3. Powody przyznawania pomocy w latach 2021-2023.

Powód trudnej sytuacji	Liczba rodzin		
	2021	2022	2023
Ubóstwo	150	138	114
Sieroctwo	2	3	2
Bezdomność	1	1	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym:	0	25	22
wielodzietność	0	25	22
Bezrobocie	58	44	38
Niepełnosprawność	110	109	99
Długotrwała lub ciężka choroba	138	132	133
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	23	16	13
Przemoc domowa	3	4	4
Alkoholizm	16	17	17
Narkomania	1	1	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	2	3
Zdarzenie losowe	2	2	1

Źródło: dane OPS w Piwnicznej- Zdroju

Z danych przedstawionych powyżej wynika, iż najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną są ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba, niepełnosprawność oraz bezrobocie. Różnorodność powodów przyznania pomocy społecznej jest duża, co świadczy o konieczności kontynuowania kompleksowych działań na rzecz wsparcia dziecka i rodziny. Pokazuje skalę i obszar problemu, w zakresie którego należy podjąć wszelkie działania mające na celu poprawę sytuacji w rodzinach dotkniętych powyższymi dysfunkcjami.

Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

3.3. Inne formy pomocy materialnej realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Piwnicznej Zdroju

W ramach realizowanej polityki prorodzinnej państwa w Gminie Piwniczna- Zdrój rodziny mają możliwość korzystania z szeregu uprawnień oraz różnorodnych form wsparcia. Świadczenia pieniężne mają na celu poprawę sytuacji materialnej rodzin mniej zamożnych, tym samym sprzyjają wyrównywaniu szans życiowych tych grup społeczeństwa, które są niewydolne ekonomicznie i słabsze socjalnie.

Poniższa tabela przedstawia rodzaj i liczbę świadczeń realizowanych w latach 2021-2023.

Tabela 4. Liczba i rodzaj przyznawanych świadczeń.

Nazwa przyznanego świadczenia	2021	2022	2023
zasiłek rodzinny z dodatkami	15560	13073	9895
świadczenie wychowawcze tzw. 500+	22728	9625	71
świadczenie Dobry Start tzw. 300+	3	0	0
świadczenie z ustawy „Za życiem”	0	0	1
świadczenie z Funduszu Alimentacyjnego	269	305	262
świadczenie rodzicielskie	326	260	239
świadczenie jednorazowe z tytułu urodzenia dziecka	81	62	66
świadczenie pielęgnacyjne	562	568	573
zasiłek pielęgnacyjny	2405	2390	2401
specjalny zasiłek opiekuńczy	369	314	263

Źródło: dane OPS w Piwnicznej- Zdroju

Jak wynika z powyższej tabeli ilość przyznawanych świadczeń, zwłaszcza warunkowanych kryterium dochodowym co roku maleje. Niewątpliwie ma na to wpływ podwyższenie najniższej krajowej, przy jednoczesnym stałym kryterium dochodowym warunkującym przyznanie danego świadczenia. Sytuacja finansowa rodzin uległa poprawie ze względu na przyznanie im prawa do szerokiego wachlarza świadczeń. Niemniej jednak praca w środowisku rodzin ukazuje, iż mimo poprawy sytuacji materialnej nadal zauważalny jest problem nieumiejętnego zarządzania gospodarstwem i budżetem domowym.

Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

3.4. Inne formy pomocy niematerialnej realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Piwnicznej Zdroju

Ważne miejsce w aspekcie pomocy rodzinie stanowią niematerialne formy wsparcia. Ośrodek Pomocy Społecznej w Piwnicznej- Zdroju realizuje program Karta Dużej Rodziny oraz Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027-Podprogram 2023.

3.4.1. Karta Dużej Rodziny

Dzięki wprowadzeniu Karty Dużej Rodziny szczególnym wsparciem objęte zostały rodziny wielodzietne, które mogą skorzystać z systemu zniżek i dodatkowych uprawnień w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług.

Tabela 5. Ilość i rodzaj przyznanych Kart Dużej Rodziny.

Ilość i rodzaj przyznanych Kart	2021	2022	2023
Przyznanych kart tradycyjnych	150	444	337
Przyznanych kart elektronicznych	151	445	337

Źródło: OPS w Piwnicznej- Zdroju

W związku z tym, iż resort rodziny w 2019 roku poszerzył uprawnienia do zniżek dla rodzin wielodzietnych o rodziców, którzy wychowali co najmniej troje dzieci bez względu na aktualny wiek dzieci, znacząco wzrosła ilość przyznanych Kart Dużej Rodziny w roku 2021 do roku 2022.

3.4.2. Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027- Podprogram 2023

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 ma na celu udzielenie wsparcia osobom doświadczającym najgłębszych form ubóstwa poprzez udostępnienie pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków. Osoby potrzebujące mogły także skorzystać z bezpłatnych szkoleń lub warsztatów dotyczących m.in. przygotowywania posiłków, diety oraz zdrowego odżywiania, sprawnego zarządzania budżetem domowym, zapobiegania marnowaniu żywności w celu zwiększenia samodzielności i aktywności społecznej.

Poniższa tabela przedstawia liczbę mieszkańców Miasta i Gminy Piwniczna- Zdrój korzystających z Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową w latach 2021-2027-Podprogram 2023.

Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

Tabela 6. Liczba osób korzystających z Programu

	2021	2022	2023
Liczba osób korzystających z Programu	740	730	705

Źródło: OPS w Piwnicznej- Zdroju

3.5. Problemy Społeczne

W życiu każdej zorganizowanej ludzkiej zbiorowości, w tym także w rodzinie nieustannie występują trudności naruszające codzienną równowagę i harmonię stosunków między ludźmi. Problemy społeczne obejmują sytuacje, w których dochodzi do zaburzenia prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz osłabienia więzi rodzinnych.

3.5.1 Przemoc domowa

Jednym z przejawów dysfunkcyjności systemu rodzinnego jest występowanie przemocy domowej. Doświadczenie przemocy w dzieciństwie w bardzo negatywny sposób wpływa na kształtowanie się osobowości człowieka. W życiu krzywdzonego dziecka mogą wystąpić próby samobójcze, depresje, zaburzenia osobowości, większa skłonność sięgania po alkohol, narkotyki. Ponadto osoby doświadczające przemocy w dzieciństwie, jako osoby dorosłe często powielają zachowania przemocowe wobec swoich dzieci. Rodziny dotknięte przemocą otrzymują pomoc i wsparcie w ramach prac grup roboczych (od czerwca 2023 grup diagnostyczno – pomocowych) Zespołu Interdyscyplinarnego w Piwnicznej- Zdroju.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Piwnicznej- Zdroju od 2011r. działa Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej.

Poniższa tabela obrazuje zjawisko występowania przemocy w Gminie Piwniczna- Zdrój w latach 2021-2023.

Tabela 7. Dane wynikające z podejmowanych procedur Niebieskiej Karty

	2021	2022	2023
Liczba założonych Niebieskich Kart	25	18	20
Liczba kobiet doświadczających przemocy w rodzinie	20	20	14
Liczba mężczyzn doświadczających przemocy w rodzinie.	1	1	3
Liczba osób starszych i niepełnosprawnych doświadczających przemocy w rodzinie.	3	3	0
Ilość dzieci które doświadczyły przemocy w rodzinach. Objętych procedurą NK	21	21	24

Źródło: dane OPS w Piwnicznej- Zdroju

Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

Dane te z pewnością nie odzwierciedlają rzeczywistego wymiaru wyżej przedstawionego problemu, ponieważ przedstawiają tylko te zgłoszone akty przemocy.

Znaczna ilość działań podejmowanych w zakresie procedury Niebieskiej Karty może świadczyć o wzroście poziomu wiedzy oraz zwiększonej świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej. Osoby zgłaszające przemoc w środowisku domowym wskazują na jej rodzaj. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące rodzaju zgłaszanej pomocy.

Tabela 8. Rodzaje zgłaszanej przemocy

Rodzaj zgłaszanej przemocy	2021	2022	2023
Przemoc fizyczna	5	3	17
Przemoc psychiczna	20	9	12
Przemoc seksualna	0	1	2
Przemoc ekonomiczna	0	0	0
Zaniedbanie	-	-	0

Zródło: dane OPS w Piwnicznej- Zdroju, analiza Niebieskich Kart.

Analizując dane zaprezentowane powyżej zaznaczyć należy, iż ofiary przemocy domowej najczęściej doświadczają przemocy fizycznej oraz psychicznej, znacznie rzadziej występuje przemoc na tle seksualnym. Nie odnotowano przypadków występowania przemocy ekonomicznej i zaniedbania.

3.5.2. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodziców rozumiana jest jako sytuacja, w której rodzice nie wywiązują się odpowiednio z obowiązku opieki nad dziećmi, kiedy nie mogą, nie umieją lub nie chcą wypełniać swoich funkcji opiekuńczych i wychowawczych wobec dzieci.

W sytuacji, gdy rodzice biologiczni dziecka nie są w stanie zagwarantować mu właściwej opieki oraz wychowania Sąd Rodzinny decyduje o potrzebie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej.

Niewydolność wychowawcza rodziców jest zauważalnym problemem w niektórych rodzinach na terenie Miasta i Gminy Piwniczna- Zdrój. Istnieją również przypadki umieszczenia małoletnich w pieczy zastępczej.

Poniższa tabela prezentuje ilość dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2021-2023.

Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

Tabela 9. Ilość dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

	2021	2022	2023
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej ogółem	4	5	6
Rodzina zastępcza spokrewniona	1	1	1
Rodzina zastępcza zawodowa	2	2	2
Rodzina zastępcza niezawodowa	1	1	1
Pieczka zastępcza instytucjonalna	0	1	2

Źródło: OPS w Piwnicznej- Zdroju

Rodziny niewydolne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, objęte są w szczególności wsparciem asystenta rodziny. Asystenci rodziny, co podkreśla często Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, są od 2012 roku jednym z najważniejszych zawodów pomocowych realizujących politykę rodziną w Polsce.

Asystent rodziny stara się poprzez działania o charakterze diagnostycznym, profilaktycznym i kompensacyjnym wykorzystać i uaktywnić zasoby jednostki, instytucji i środowiska w taki sposób, aby człowiek bezradny wobec dotykających go problemów stał się zdolny do ich przezwyciężenia. Asystentura, jak sama nazwa wskazuje polegać powinna na „asystowaniu”, czyli towarzyszeniu rodzinie w pokonywaniu trudności i pracy nad sobą. Zadaniem asystenta jest dopingowanie w realizacji spraw na rzecz domu i rodziny, jak też przewodzenie we właściwym pełnieniu ról społecznych.

W celu realizacji założeń ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Piwnicznej- Zdroju zatrudniony jest jeden asystent rodziny, który pracuje z rodzinami w celu przezwyciężania problemów opiekuńczo- wychowawczych. Praca asystenta w latach 2021-2023 była prowadzona systematycznie z rodzinami objętymi koniecznym wsparciem. Efekty pracy zależne są od aktywności rodziny, ich zaangażowania i potrzeby zmiany sposobu życia. Z poniższej tabeli wynika, iż liczba rodzin objętych asystenturą utrzymuje się na względnie równym poziomie od roku 2021r.

Tabela 10. Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny.

	2021	2022	2023
Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny	10	9	11

Źródło: dane OPS w Piwnicznej- Zdroju

Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

3.5.3. Ubóstwo

Na potrzebę niniejszego Programu przyjęto definicję ubóstwa, określoną jako kwotę, która zgodnie z ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej.

W świetle danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Piwnicznej- Zdroju liczba rodzin, które uzyskały świadczenia ze względu na ubóstwo nieznacznie spada, jednakże ubóstwo wciąż pozostaje dominującym powodem trudnej sytuacji życiowej.

IV. Analiza SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakimi dysponuje dany podmiot. W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 dokonano analizy SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">✓ dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty,✓ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Piwniczna-Zdrój na lata 2021-2026,✓ doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny,✓ ścisła współpraca jednostek, w szczególności jednostek pomocy społecznej, sądu, jednostek systemu oświaty,✓ działalność Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej	<ul style="list-style-type: none">✓ wysoki poziom ubóstwa,✓ brak żłobka ,✓ ograniczone zasoby lokalowe w gminie,✓ brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia,✓ niski poziom świadomości w sferze opiekuńczo-wychowawczej,✓ ograniczony dostęp do leczenia specjalistycznego (konieczność dojazdu),✓ narastające zjawisko długotrwałego uzależnienia osób/rodzin od świadczeń pomocy społecznej,✓ stereotypowe postrzeganie OPS, jako instytucji przyznającej tylko środki

Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

<p>Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizowanie działań z zakresu udzielania pomocy żywnościowej oraz dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach, ✓ funkcjonowanie na terenie gminy placówek oświatowych, ✓ wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży, ✓ wsparcie rodzin wielodzietnych – Karta Dużej Rodziny, 	<p>finansowe</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, ✓ ograniczenie środków finansowych z budżetu Państwa na zadania realizowane przez gminę, ✓ trudne ukształtowanie terenu (domy położone wysoko w górach, utrudniony dojazd),
--	---

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ✓ edukacja rodziców, w szczególności w obszarze radzenia sobie ze stresem, agresją, bezradnością, zarządzania budżetem domowym ✓ możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na wsparcie rodzin i podejmowanie innowacyjnych działań na ich rzecz, ✓ rosnąca świadomość społeczna , ✓ popularyzacja prawidłowych wzorców rodziny, ✓ poszerzanie kwalifikacji pracowników, 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ wzrost dostępu dzieci i młodzieży do środków psychoaktywnych, ✓ rozpad rodzin (rozwoły, separacje), ✓ uzależnienie członków rodziny od alkoholu, środków odurzających, Internetu, ✓ zrzucanie przez rodziców odpowiedzialności za wychowanie i edukację na instytucje, ✓ uzależnienie rodzin od pomocy społecznej,

Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

V. CELE, ZAŁOŻENIA I REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Dokonana analiza SWOT pozwala na określenie posiadanych zasobów, jak i deficytów. Jednocześnie umożliwia określenie celów i działań oraz wskazanie rezultatów zawartych w niniejszym programie

5.1. Adresaci programu

Adresatami programu są przede wszystkim rodziny wychowujące dzieci, w tym w szczególności rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, rodziny o trudnej sytuacji materialno-bytowej, rodziny zagrożone ubóstwem, dotknięte przemocą, jak również rodziny, którym została ograniczona lub odebrana władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

5.2. Cele programu

Cel główny:

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej, które w efekcie ma doprowadzić do przywrócenia zdolności prawidłowego funkcjonowania rodziny.

Cele szczegółowe:

- zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych rodzin,
- wsparcie rodzin z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczych,
- umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego m.in. pedagogicznego, psychologicznego oraz prawnego,
- współpraca z instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej,

5.3. Zadania realizowane w ramach programu

ZADANIA	DZIAŁANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych rodzin,	- pomoc finansowa w postaci zasiłków pieniężnych, - zapewnianie rodzinom możliwości skorzystania z Programu Fundusze	OPS, ZEAS, Caritas, Powiatowy Urząd Pracy

Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

	<p>Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027- Podprogram 2023,</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizacja Programu „Posiłek w szkole i w domu”, - pomoc w postaci przyznawania stypendiów szkolnych; -praca asystenta rodziny i pracownika socjalnego, - działania na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, 	
<p>Wsparcie rodzin z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - praca asystenta rodziny i pracownika socjalnego, - opieka psychologiczno- pedagogiczna, - udział w spotkaniach zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej, - organizowanie spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego, 	<p>OPS, placówki oświatowe, poradnie specjalistyczne, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,</p>
<p>Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego m.in. pedagogicznego, psychologicznego oraz prawnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> -poszerzenie dostępu do porad specjalistycznych typu: psycholog, pedagog, - dostęp do bezpłatnych usług prawnych, - pomoc w dostępie do placówek opieki zdrowotnej, - pomoc osobom uzależnionym 	<p>OPS, placówki oświatowe, placówki opieki zdrowotnej, Starostwo Powiatowe, poradnie specjalistyczne, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>
<p>Współpraca z instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny</p>	<ul style="list-style-type: none"> - systematyczny kontakt z podmiotami wspierającymi funkcje opiekuńczo-wychowawcze, - objęcie wsparciem rodzin dotkniętych przemocą, problemem alkoholowym, przemocą w rodzinie, - podejmowanie działań interwencyjnych w asyście funkcjonariuszy policji, - współpraca z dzielnicowymi, 	<p>OPS, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, policja, Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej, Sąd Rodzinny Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Nowym Sączu, Katolicka Placówka Wychowawcza w Mochnacze Niżnej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,</p>

Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej	- współorganizowanie wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży, - realizacja programów profilaktycznych, - organizowanie warsztatów profilaktycznych dla dzieci i rodziców, - organizowanie spotkań prewencyjnych z pracownikami służb mundurowych	OPS, placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego, Gminna Komisja Rozwiązywania problemów alkoholowych,
--	---	--

5.4. Finansowanie programu

Zadania ujęte w Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Gminie Piwniczna- Zdrój w latach 2024-2026 realizowane będą z następujących środków:

- środki budżetu gminy,
- fundusze pozyskane w ramach resortowych programów osłonowych,
- wsparcie sponsorów,
- inne środki pozabudżetowe (projekty finansowane ze źródeł zewnętrznych),

5.5. Monitoring i ewaluacja

Gminny Program Wspierania Rodziny zaplanowany na lata 2024-2026 będzie koordynowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Piwnicznej- Zdroju. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które umożliwią ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby oraz ukierunkują działania sprzyjające wprowadzeniu koniecznych zmian w programie.

W terminie do 31 marca każdego roku Radzie Gminy przedłożone zostanie sprawozdanie z realizacji Programu.

VI. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 w Gminie Piwniczna- Zdrój zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, a w szczególności dzieci.

Działania Programu realizowane będą z poszanowaniem zasady partycypacji społecznej i partnerstwa, włączając w proces działań na rzecz pomocy rodzinie kluczowe podmioty: samorządy lokalne, instytucje publiczne, organizacje pozarządowe i społeczne. Zrealizowanie zadań programu ma na celu zapewnienie rodzinom niewydolnym opiekuńczo-wychowawczo stabilizacji życiowej oraz zaspokojenie najważniejszych potrzeb społecznych. Jednym z priorytetowych założeń jest stworzenie warunków do prawidłowego wypełniania funkcji rodzicielskich związanych z opieką i wychowaniem.

Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

Kluczowa jest adekwatna ocena sytuacji rodziny i opracowanie odpowiedniego planu pracy. Skoordynowane działania pomocowe podmiotów zaangażowanych oraz skuteczna profilaktyka powinny zmierzać do przywrócenia prawidłowego funkcjonowania rodziny poprzez powstrzymanie patologicznych zjawisk działających destrukcyjnie. Nadrzędna powinnością w aspekcie działań socjalnych staje się udzielanie bezpośredniej pomocy rodzinom dysfunkcyjnym wraz z szerokim spektrum poradnictwa.